

İnceleme

Türkiye’de Transhümanizm ve Posthümanizm Konulu Tezlerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Theses on Transhumanism and Posthumanism in Turkey

Ahmet Furkan Süner¹ , Ahmet Can Bilgin²

1. Uzm. Dr., Çaycuma İlçe Sağlık Müdürlüğü, Zonguldak, Türkiye
2. Öğr. Gör. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Öz

Bu çalışma, sosyal bilimler alanında transhümanizm ve posthümanizm konularında hazırlanmış tezlerin bibliyometrik analizini amaçlamaktadır. Çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 11 Kasım 2025 tarihinde yapılan tarama sonucunda 784 teze ulaşılmıştır. Yinelenen, ilgisiz olan ve farklı ülkelerdeki üniversitelerde yürütülen tezlerin çıkarılmasıyla toplam 288 tez çalışmaya dahil edilmiştir. Tezler yayımlandıkları yıla, dile, türlerine, üniversitelerin bulunduğu şehirlere ve konularına göre değerlendirilmiştir. Bulgular, 2003 yılından bu yana, transhümanizm ve posthümanizm konularına ilginin olduğunu göstermektedir. Özellikle 2020’den sonraki dönemde akademik ilgi daha da artmıştır. Tezlerin %67.7’sini yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Tezlerin %58’inin dili Türkçe’dir. Tez konuları daha çok dil-edebiyat ve sanat konularında yoğunlaşmıştır. Fen bilimleri ve tıp alanında çalışmaların az olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: transhümanizm, posthümanizm, bibliyometrik analiz

Abstract

This study aims to conduct a bibliometric analysis of theses prepared on the topics of transhumanism and posthumanism in the field of social sciences. In the study, a search conducted on November 11, 2025, in the Higher Education Council National Thesis Center database resulted in 784 theses. After excluding duplicates, irrelevant theses, and theses conducted at universities in different countries, a total of 288 theses were included in the study. The theses were evaluated according to the year of publication, language, type, city where the university is located, and subject. The findings show that there has been interest in the topics of transhumanism and posthumanism since 2003. Academic interest has increased even more, especially since 2020. Master’s theses constitute 67.7% of the theses. The language of 58% of the theses is Turkish. Thesis topics are mostly concentrated in the fields of language, literature, and art. There are few studies in the fields of science and medicine.

Keywords: transhumanism, posthumanism, bibliometric analysis

Geliş Tarihi / Received: 06.11.2025 Kabul Tarihi / Accepted: 15.11.2025 Yayın Tarihi / Published: 18.11.2025

Sorumlu Yazar / Correspondence: Ahmet Furkan Süner Eposta: furkanafs@hotmail.com

Sorumlu Editör / Handling Editor: Nuray Özgülnar

Atıf için / Suggested Citation: Süner, A. F. & Bilgin, A. C. (2025). Türkiye’de Transhümanizm ve Posthümanizm Konulu Tezlerin Bibliyometrik Analizi. Sosyal Bilimler ve Sağlık Bülteni (SoSa), SONBAHAR(16), 123-136.

Giriş

Transhümanizm ve posthümanizm doksanlı yıllardan beri tartışılan felsefi, bilimsel ve kültürel çalışmalara konu olan kavramlardır. İnsanı ve insanın geleceğini sorgulayan bu akımlar sağlık ve tıpla da yakından ilgilidir. Transhümanizm ve posthümanizm batı hümanizmine özellikle de aydınlanma hümanizme bir yanıt olarak ortaya çıkmıştır (Cole-Turner, 2022). Transhümanizm, insan organizmasını kökten dönüştürmek amacıyla teknolojinin kullanılmasını savunan “teknoprogresif” sosyo-politik ve entelektüel bir harekettir. Temelde, insan organizmasını kökten değiştirmek ve böylece “insan olarak temel insani sınırlamaların üstesinden gelmek” için biyo-dönüştürücü teknolojilerin kullanımını teşvik etmeyi amaçlar. Transhümanistlerin nihai hedefi, kendi terminolojilerine göre “posthuman” (insan sonrası) olmaktır (Porter, 2017; Cole-Turner, 2022).

Transhümanizm, ilerlemeci ve kültürel bir harekettir (Sharma, 2019; Verdoux, 2009; More, 2011). Bu hareket, şu anki durumun insan türünün görece erken bir aşaması olduğu öncülüne dayanmaktadır (Abdul, 2019; Tirosh-Samuelson, 2011). Transhümanizm, akla-bilime saygı, ilerleme ve varoluş gibi hümanist değerlere önem verir (Porter, 2017; Stolyarov, 2019; Sharma, 2019). Bu doğrultuda rasyonalizm ve hümanizm ile sürekliliği savunur (Porter, 2017). Transhümanizm, biyolojik-genetik mirasın dayattığı sınırları aşmak için teknoloji kullanımını amaçlar (Porter, 2017; Bostrom, 2005; More, 2011). Transhümanizm, genetik mühendisliği, beyin makine arayüzleri, nanoteknoloji, yapay zeka ve kök hücre tedavileri gibi teknolojilerin kullanılmasını teşvik eder (Bauman, 2010; Porter, 2017; Ahamed vd., 2019; Abdul, 2019; Mazocco, 2019; Bostrom, 2005; Hansell ve Grassie, 2010).

Posthümanizm ise, doksanlarda ortaya çıkmıştır. Posthümanizm, hümanizmin insan kavramını eleştirir. Posthümanizm, insanlığı biyolojik bir tür olarak değil insan/insan olmayan ayrımcılığı (antroposentrizm), cinsiyetçilik ve ırkçılıkla ayırt edilen kusurlu sosyal bir yapı olarak görür (Cole-Turner, 2022; Herbrechter, 2025; Miah, 2007; Wallace, 2010). René Descartes ve Immanuel Kant gibi düşünürlerin ileri sürdüğü rasyonel ve otonom bir birey olarak insan öznesi fikrini sorunlu bulur (Cole-Turner, 2022).

Posthümanizmin en popüler ve tanımlayıcı metaforu *cyborg*dur (Cole-Turner, 2022). *Cyborg*, insan ve makinenin melezlenmesini ifade eder ve insan/hayvan, yaşayan/cansız, doğal/yapay gibi ikili

kategoriler arasındaki ontolojik ayrımı bulanıklaştırır (Cole-Turner, 2022; Tirosh-Samuelson, 2011).

Bu felsefi akım, insan üstünlüğünü sorgulayan, postantrosentrik bir felsefedir; insan-makine sınırının yapısökümünü ve insanlarla insan olmayan varlıklar arasındaki ilişkilerin yeniden kavramsallaştırılmasını savunur (Wennerscheid, 2019). Transhümanizmin ve posthümanizmin sağlık ve tıba bakışları önemlidir. Sağlık ve tıp, transhümanizmin en merkezi hedeflerindendir.

Transhümanistler

- yaşlanmayı ortadan kaldırıp, sağlıklı yaşam süresini uzatmayı (Baumann, 2010; Porter, 2017; Bostrom, 2005).
- hastalıkları ve gereksiz acıları ortadan kaldırmayı hedeflemektedirler (Bostrom, 2005; Lee N, 2019; Pastor, 2019; Valadez, 2019; Lee I, 2019).

Transhümanistler yalnızca hastalıkları iyileştirmek değil insanı var olan yeteneklerinin ötesine taşımayı, kısaca insan sonrası yaratmayı hedeflemektedirler (Cole-Turner, 2022; Jensen, 2014; Porter, 2017). Posthümanistler ise, transhümanistlerin teknoloji yoluyla posthuman yaratma düşüncesine karşı çıkmaktadırlar. Posthümanistler hiçbir zaman hümanizmin belirlediği anlamda insan olunmadığını, başlangıçtan beri insan sonrası olduğunu savunurlar (Cole-Turner, 2022).

Görüldüğü gibi transhümanizm ve posthümanizmin sağlık ve tıpla ilişkisi açıktır. Türkiye’de konuyla ilgili çalışmalar oldukça yenidir. Bu çalışmada, Türkiye’de transhümanizm ile posthümanizm üzerine yapılmış tezlerin bibliyometrik analizi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu çalışma, sosyal bilimler alanında transhümanizm ve posthümanizmle ilgili yayınlanan tezlerin bibliyometrik analizidir. Tezler 11 Kasım 2025 tarihinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi ağ sayfasından taranmıştır ve bu tarihe dek yayınlanmış tüm tezler analize alınmıştır.

Tarama 11.11.2025 tarihinde “Gelişmiş Arama” sekmesinden şu seçenekler kullanılarak yapılmıştır:

Aranacak Kelimeler: “Transhümanizm”, “Posthümanizm”, “İnsan sonrası”, “İnsan ötesi”, “Transhuman”, “Posthuman”, “Trans-human”, “Post-human”, Aranacak alan: “Tümü”, Arama tipi: “İçinde geçsin”, Yıl: Seçilmemiştir, Grup: Seçilmemiştir.

Yapılan değerlendirmede, Türkiye'deki üniversitelerde yürütülmeyen tezler dışlanmıştır. Tezler, yayımlandıkları yıllara, dillerine, türlerine ve konularına göre değerlendirilmiştir.

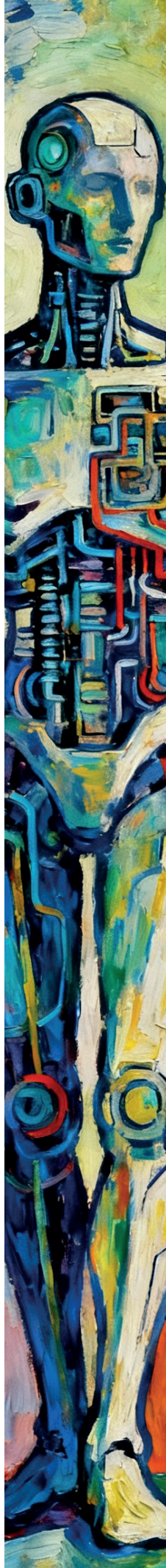
Çalışma Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi veritabanında kamuya açık olarak erişilebilen tezlerden elde edilen verilerle yürütüldüğü için etik kurul onayı gerekmemektedir.

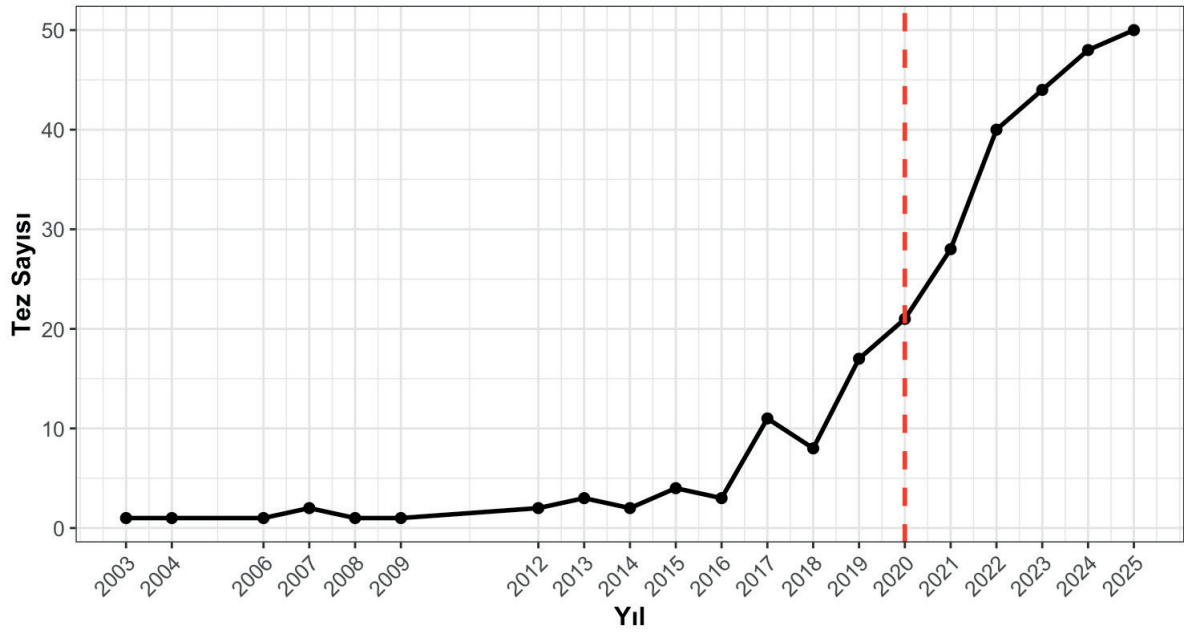
Elde edilen veriler, analiz öncesinde düzenlenmek ve kodlanmak amacıyla elektronik ortamda (Microsoft Excel) kayıt altına alınmıştır. Görseller ve verilerin analizi R versiyon 4.1.1 (<https://cran.r-project.org/>) ve Microsoft Excel kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Yapılan aramada “Transhümanizm” ile ilgili 101, “Posthümanizm” ile ilgili 114, “İnsan sonrası” ile ilgili 67, “İnsan ötesi” ile ilgili 26, “Transhuman” ile ilgili 202, “Posthuman” ile ilgili 199, “Trans-human” ile ilgili 7, “Post-human” ile ilgili 68 teze ulaşılmıştır. Toplam ulaşılan tez sayısı 784’tür. Yinelenen tezler ayıklandıktan sonra kalan tez sayısı 387, ilgisiz tezler ayıklandıktan sonra kalan tez sayısı 296, yurtdışındaki üniversitelerde yürütülen tezler ayıklandıktan sonra kalan tez sayısı (2 Amerika Birleşik Devletleri, 2 Almanya, 1 Hollanda, 1 İngiltere, 1 Kırgızistan, 1 Yeni Zelanda) 288’dir.

Tezlerin yıllara göre dağılımı Grafik 1’de gösterilmiştir. İlk tez 2003 yılında yayımlanmıştır. Yıllara göre tezlerin dağılımı incelendiğinde 2020 yılından sonra tez sayılarında artış eğilimi gözlenmiştir. 2003’te 1 (%0.3), 2004’te 1 (%0.3), 2006’da 1 (%0.3), 2007’de 2 (%0.7), 2008’de 1 (%0.3), 2009’da 1 (%0.3), 2012’de 2 (%0.7), 2013’te 3 (%1), 2014’te 2 (%0.7), 2015’te 4 (%1.4), 2016’da 3 (%1), 2017’de 11 (%3.8), 2018’de 8 (%2.8), 2019’da 17 (%5.9), 2020’de 21 (%7.3), 2021’de 28 (%9.7), 2022’de 40 (%13.9), 2023’te 44 (%15.3), 2024’te 48 (%16.7), 2025’te 50 (%17.4) tez yayınlanmıştır.

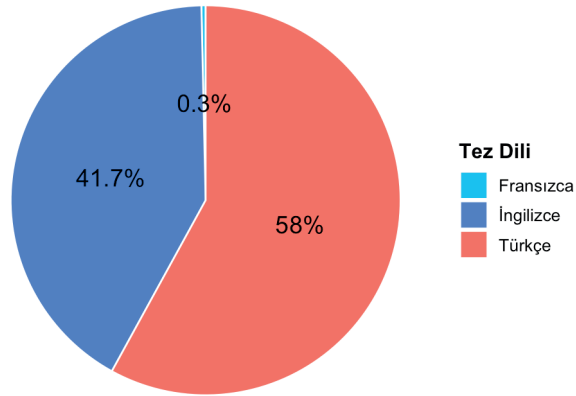

Grafik 1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

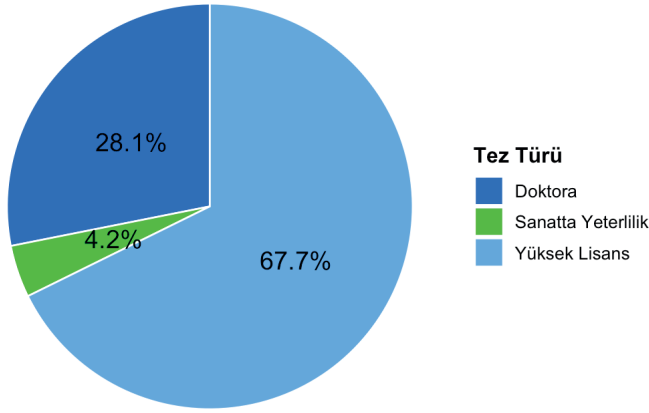
Tezlerin 167 (%58)'si Türkçe, 120 (%41.7)'si İngilizce, 1 (%0.3)'i Fransızcadır (Grafik 2).

Tez Dillerine Göre Dağılım

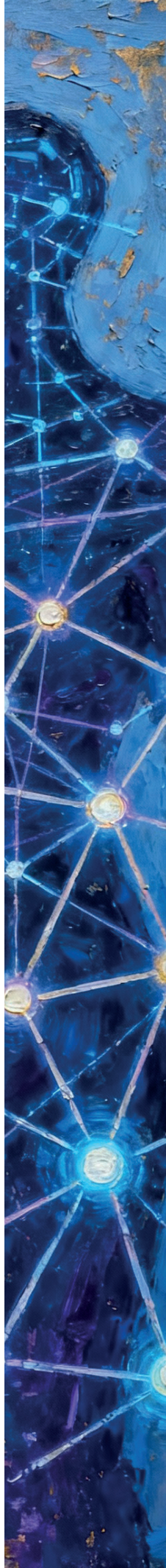

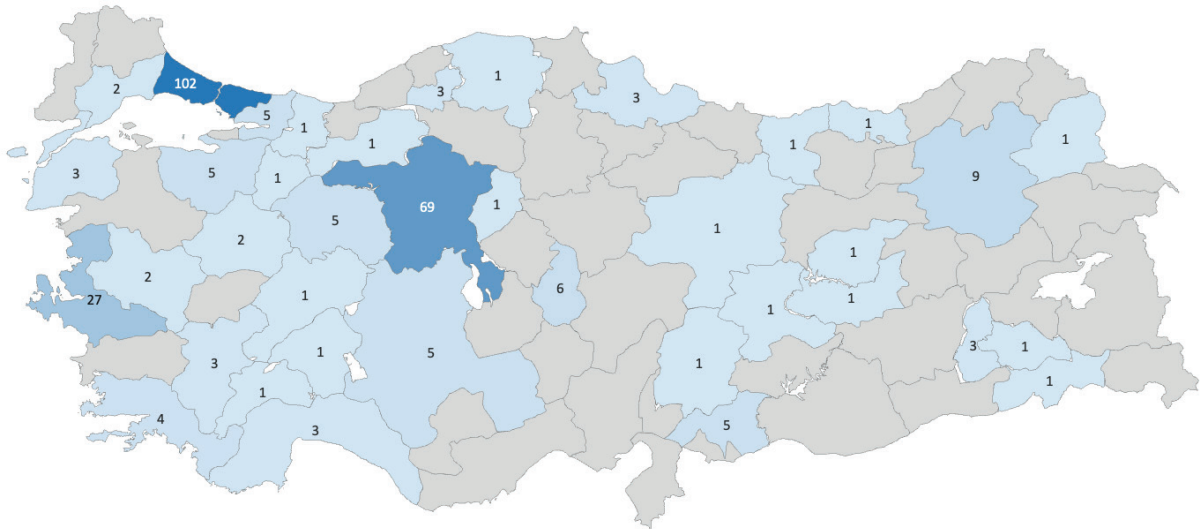
Grafik 2. Tezlerin Diline Göre Dağılımı

Tezlerin 195 (%67.7)'i yüksek lisans, 81 (%28.1)'si doktora, 12 (%4.2)'si sanatta yeterlilik tezidir (Grafik 3).

Tez Türlerine Göre Dağılım**Grafik 3.** Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

Tezler en çok İstanbul (102 tez), Ankara (69 tez), İzmir (27 tez), Erzurum (9 tez), Nevşehir (6 tez)'de yayınlanmıştır. Tezlerin en çok yayınlandığı üniversitelere bakıldığında; 27 (%9.4) tez Hacettepe Üniversitesi'nde, 20 (%6.9) tez İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, 16 (%5.6) tez Ege Üniversitesi'nde, 14 (%4.9) tez Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, 12 (%4.2) tez Ankara Üniversitesi'nde, 9 (%3.1) tez Dokuz Eylül Üniversitesi'nde, 8 (%2.8) tez Atatürk Üniversitesi'nde, 7 (%2.4) tez Boğaziçi Üniversitesi'nde, 7 (%2.4) tez İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde, 7 (%2.4) tez İstanbul Üniversitesi'nde, 6 (%2.1) tez Kapadokya Üniversitesi'nde, 6 (%2.1) tez İstanbul Aydın Üniversitesi'nde yürütülmüştür (Şekil 1).

Şekil 1. Tezlerin Yürütüldüğü Üniversitelerin Bulunduğu İllere Göre Dağılımı

Tez başlıklarından yapılan değerlendirmeye göre; en çok “insan”, “transhümanizm”, “posthümanizm”, “posthümanist” ve “sonrası” kelimeleri ön plana çıkmıştır. Diğer öne çıkan kelimeler Aşağıdaki Şekil 2’de bulunan kelime bulutunda yer almaktadır.

Şekil 2. Tez Başlıklarından Türetilen Kelime Bulutu (<https://wordcloud.online/tr> adresinde oluşturulmuştur)

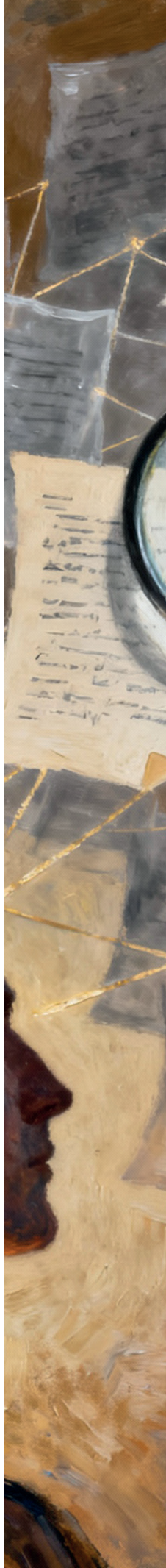
Her tez için 1 ila 3 arasında konu başlığı bulunmaktadır. Tezlere toplam 294 konu atanmıştır. Bunun %85'i sosyal bilimler (250 konu), %15'i de fen ve tıp bilimleri (44 konu) ile ilgilidir. Tez konularının %31'i dil-edebiyat (92 konu), %18'i sanat (52 konu) ile ilgilidir. Görüldüğü gibi konuların yaklaşık yarısı dil-edebiyat

ve sanat ile ilgilidir. Doğrudan tıpla ilgili 4 konu olduğu görülmüştür. Konularına göre tezler sıralandığında; en çok “İngiliz Dili ve Edebiyatı” (51 k), “Güzel Sanatlar” (31 tez), “Felsefe” (29 tez), “Mimarlık” (27 tez) konu başlıkları ön plana çıkmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Tezlerin konularına göre dağılımı

Konu Başlığı	Konu Sayısı (n)
İngiliz Dili ve Edebiyatı	51
Güzel Sanatlar	31
Felsefe	29
Mimarlık	27
İletişim Bilimleri, Sosyoloji	16’şar
Batı Dilleri ve Edebiyatı	14
Sahne ve Görüntü Sanatları	12
Amerikan Kültürü ve Edebiyatı, Din	10’ar
Türk Dili ve Edebiyatı	8
Hukuk, Sanat Tarihi	7’şer
Antropoloji, Bilim ve Teknoloji, Eğitim ve Öğretim, Radyo-Televizyon, Siyasal Bilimler	5’er
Endüstri Ürünleri Tasarımı	4
Biyoteknoloji, Deontoloji ve Tıp Tarihi, Dilbilim, Karşılaştırmalı Edebiyat	3’er
Fransız Dili ve Edebiyatı, Gazetecilik, Müzik	2’şer
Adli Tıp, Coğrafya, Enerji, Halkla İlişkiler, İşletme, Mütercim-Tercümanlık, Şehircilik ve Bölge Planlama, Tarih, Uluslararası İlişkiler	1’er

Alanlarına göre seçilmiş tezler aşağıda gösterilmiştir:

İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI

Kerim Can Yazgünoğlu 2012 *Angela Carter'in Yeni Havva'nın Tutkusu ve Jeanette Winterson'nun Taş Tanrılar adlı romanlarda bedensel ve beden-ötesi cisimci düşünceler* Hacettepe Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

Gülşat Topsakal 2014 *Jeanette winterson'un the stone gods ve maggie gee'nin the ice people romanları üzerine ekoeleştirel bir inceleme: Ekolojik düşünce çerçevesinde merkezi marjnlere göre yeniden tanımlamak* Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

Başak Ağın Dönmez 2015 *Yirmibirinci yüzyıl kısa çizgi filmlerinde insan ötesi ekolojiler* Hacettepe Üniversitesi Ankara Doktora

Esra Erdem 2019 *Mary Shelley'nin Frankenstein ve Robert Louis Stevenson'un Dr. Jekyll ve Mr. Hyde'in Tuhaf Hikayesi romanlarındaki insan ve canavar kavramı* Hacettepe Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

Tuğba Şişman 2022 *Richard K. Morgan'ın Altered Carbon ve Don Delillo'nun Zero K romanlarında transhümanizm* Karabük Üniversitesi Karabük Yüksek Lisans

Hale Kıyıcı 2022 *Cesur Yeni Dünya, Neuromancer ve Her adlı eserlerde transhumanizm: Toplumda özgürlük yanılması yaratmak* Çankaya Üniversitesi Ankara Doktora

FELSEFE

İsmail Kurt 2019 *Transhümanizm ve tekillik bağlamında dinin geleceği* Necmettin Erbakan Üniversitesi Konya Yüksek Lisans

Mustafa Kemal Yurttaş 2019 *Günümüz çağdaş sanatında disiplinlerarası bir kavram olarak posthuman beden* Yıldız Teknik Üniversitesi İstanbul Sanatta Yeterlik

Alaattin Aslan 2022 *Dijital etik: Değer temelli bir model önerisi* Marmara Üniversitesi. İstanbul Doktora

Ruken Aslan Sevim 2022 *Çağdaş sanatta içkinlik felsefesi: İnsan ve hayvana posthümanist yaklaşım* Işık Üniversitesi İstanbul Yüksek Lisans

Gözde Nazlı Çöğender 2022 *Siborg olmanın siyasallığı üzerine: Posthüman dönemde siyaset ve devlet* Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

GÜZEL SANATLAR

Aslıhan Kaya 2022 *Postmodern çağda beden imgesinin sanatta izdüşümü: Tekno-beden kavramı* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Muğla Yüksek Lisans

Büşra Akman Oral 2023 *Sanatın gelecekteki iz düşümü: Transhümanizm kavramı* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Muğla Yüksek Lisans

Özgür Ballı 2020 *Günümüz sanatında dijitalleşme; Posthümanizm bağlamında sanat ve sanatçının yerini alan algoritma: Post-sanatçı* Hacettepe Üniversitesi Ankara Sanatta Yeterlik

Diba Dilsiz 2020 *Gözü insanlaştırma ötesi: Makine sanatı ile dağıtılmış bakış yaratmak* İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

BATI DİLLERİ VE EDEBİYATI

Ebru Bayram 2022 *Edebi eserlerde teizm, deizm ve ateizm imgelerinin felsefi analizi (Dan Brown örneği)* Atatürk Üniversitesi Erzurum Yüksek Lisans

Caner Gürel 2023 *Iain M. Banks'in romanlarında transhümanizm: Phlebas'ı Hatırla, Cebirci ve Oyunların Oyuncusu* Atatürk Üniversitesi Erzurum Doktora

Selin Yılmaz 2023 *Anglofon spekülatif kurguda postgenderism* Ege Üniversitesi İzmir Doktora

Rana Erdoğan 2020 *Sömürgecilik sonrası yaklaşımla bilim kurgu incelemesi: The War of the Worlds, Stranger in a Strange Land ve the Algebraist adlı eserlerin Homi K. Bhabha'nın sömürgecilik sonrası teorisi ışığında incelenmesi* Kocaeli Üniversitesi Kocaeli Yüksek Lisans

Aslı Sekendiz 2020 *Siberpunk'da teknolojinin kötüye kullanılmasının bir sonucu olarak, yeniden tasarlanan insan-sonrası; Makine Duruyor ve Androidler Elektrikli Koyun Düşler mi? Bilim-kurgu eserlerinin bir incelemesi* Karabük Üniversitesi Karabük Yüksek Lisans

DİN

Songül Ersan 2022 *İslam hukukunda kişilik bağlamında yapay zekâ sorunu* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Burdur Yüksek Lisans

Büşra Altın 2023 *J. Baudrillard'ın Marxizm ve Foucault eleştirileri bağlamında hipergerçeklik ve hakikat anlayışı*
Atatürk Üniversitesi Erzurum Yüksek Lisans

Neçirvan Gür 2023 *Dönüşen dünya ve din: Transhümanizm bağlamında bir inceleme* Şırnak Üniversitesi Şırnak
Yüksek Lisans

Hüseyin Tanrıverdi 2023 *Hadis rivayetleri ve transhümanizm düşüncesi* Batman Üniversitesi Batman
Yüksek Lisans

Yahya Arslan 2022 *Kur'an'ı kâinat ve insan kitabı ile anlama ve yorumlamanın imkânı* Atatürk Üniversitesi Erzurum
Doktora

İLETİŞİM BİLİMLERİ

Talar Uyar 2025 *Dijital oyunlarda insan-merkezli olmayan deneyimler: David Oreilly'nin 'Everything' ve 'Mountain' oyunları üzerinden bir inceleme* Bahçeşehir Üniversitesi İstanbul Yüksek Lisans

Kader Kaya 2025 *Posthümanizmin sinemadaki izleri: Film türleri bağlamında bir inceleme* Anadolu Üniversitesi
Eskişehir Yüksek Lisans

Berrak Samur 2023 *Eleştirel posthümanist sinema olanakları: Temsili ve ontolojik olanın incelemesi* Ege
Üniversitesi İzmir Doktora

Ümmügülsüm Irmak 2022 *Transhümanizm bağlamında bilimkurgu sinemasında bedenin temsili* Kocaeli
Üniversitesi Kocaeli Yüksek Lisans

SAHNE VE GÖRÜNTÜ SANATLARI

Münire Bozdemir 2009 *Sınıfsız bir toplumu canlandırmak: 'Matrix üçlemesi' ve 'Animatrix' filmlerindeki insan-sonrası vücutların metamorfozunun karşılaştırmalı anlatımı* Sabancı Üniversitesi İstanbul Yüksek Lisans

Medine Ezgi Altınöz 2022 *İnsan ve kent hayvanlarının gündelik birlikte-yaşamlarının İstanbul ekobelgeselleri üzerinden incelenmesi* İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

Duygu Ergün Takan 2017 *Posthümanizm açısından bilim kurgu sinemasında robot kavramı* Ege Üniversitesi İzmir Yüksek Lisans

Yasin Yeşilyurt 2017 *Posthümanizm ve bilimkurgu sineması* Maltepe Üniversitesi İzmir Doktora

SOSYOLOJİ

Saliha Yazgaç 2012 *Dijital beden tezahürleri vesilesi ile insan ve insan sonrası toplum üzerine müzakereler* Muğla Üniversitesi Muğla Yüksek Lisans

İdil Erdoğan 2019 *Endüstri 4.0'ın karakteristiği ve yeni dünya düzeninde toplumsal eşitsizlikler* Kırıkkale Üniversitesi Kırıkkale Yüksek Lisans

Mustafa Beşer 2023 *Sinema sosyolojisi bağlamında transhümanizm paradigmasını bilim kurgu filmlerinde okumak: Blade Runner I, Elysium ve suretler film örneği* Munzur Üniversitesi Tunceli Yüksek Lisans

Pınar Turan 2023 *İnsan sonrası fail üzerine bir içerik analizi: Humans dizisi örneği* Karabük Üniversitesi Karabük Yüksek Lisans

AMERİKAN KÜLTÜRÜ VE EDEBİYATI

Hazal Çomak 2016 *Amerikan bilim kurgu romanlarında trans/posthümanist temalar* Ege Üniversitesi İzmir Yüksek Lisans

Betül Oydem 2023 *Neuromancer, Count Zero, ve Mona Lisa Overdrive'i Posthümanizm çerçevesinde okumak* İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi İstanbul Yüksek Lisans

Şükran Eda Marangoz Yemenici 2023 *2008 krizi sonrası bilim kurgu eserlerinde posthümanizm ve güvencesizlik: Paolo Bacigalupi'nin The Windup Girl, Cory Doctorow'un Walkaway ve Annalee Newitz'in Autonomous romanları* Hacettepe Üniversitesi Ankara Yüksek Lisans

Aysel Atmaca 2023 *Özgürlüğe Selam Olsun: 2000 sonrası karşılaştırmalı feminist distopyalarında posthuman temsili* Ege Üniversitesi İzmir Yüksek Lisans

Gökçen Eralan Coşkun 2025 *Antroposen çağında insanlığı yeniden düşünmek: Margaret Atwood'un Delli Addem üçlemesi ve Richard Powers'in her şeyin hikayesi üzerine posthümanist bir inceleme* Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Doktora

Onur Eyüp Böle 2017 *Thomas Pynchon'un gravity's rainbow'undaki makinesel bileşenlerin etik-estetikliği: Deleuzoguattarici yaklaşım* İstanbul Üniversitesi İstanbul Yüksek Lisans

Sonuç

Transhümanizm ve posthümanizm kavramlarına yönelik ilgi 2020 yılından itibaren katlanarak artmıştır. Bu durum, 2003 yılından beri konular hakkında tezler üretilmesine rağmen akademik alanda ilginin son yıllarda arttığını göstermektedir. Konuyla ilgili tezlerin %80'i (231 tez) 2020 ve sonrasında üretilmiştir. Tezlerin konularının büyük çoğunluğunun sosyal bilimler, yaklaşık yarısının da dil-edebiyat ve sanatla ilgili olması Türkiye'de akademide konunun bilim-teknolojik gelişmelerden çok kültürel temsiller açısından değerlendirildiğini göstermektedir. Transhümanizm ve posthümanizm konularının sağlık ve tıpla ilgisi düşünüldüğünde bu alandaki tez sayısının çok düşük olması, Türkiye'de konunun yeni yeni tartışılmaya başlanmasıyla açıklanabilir.

Kaynaklar

- Abdul, O. (2019). Advancing neutral monism in big history and transhumanist philosophy. In *The transhumanism handbook* (pp. 717-740). Cham: Springer International Publishing.
- Ahamed, S., Madan, P., & Singh, A. K. (2019). Transhumanism in India: Past, present and the future. In *The Transhumanism Handbook* (pp. 701-714). Cham: Springer International Publishing.
- Baumann, F. (2010). Humanism and transhumanism. *The New Atlantis*, 68-84.
- Bostrom, N. (2005). Transhumanist values. *Journal of philosophical research*, 30(Supplement), 3-14.
- Cole-Turner, R. (2022). Posthumanism and transhumanism. *Encyclopedia of Religious Ethics*, 1098-1105.
- Hansell, G. R., & Grassie, W. (2010). Humans Plus or Minus (H±): An Introduction. *H±Transhumanism and Its Critics*, Metanexus Institute, 13-18.
- Herbrechter, S. (2025). Critical posthumanism. In *Live Handbook Environmental Humanities* s. 1-6. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.
- Jensen, S. J. (2014). The Roots of Transhumanism. *Nova et Vetera*, 12(2), 515-541.
- Lee, N. (2019). Brave new world of transhumanism. In *The transhumanism handbook*. s.3-48. Cham: Springer International Publishing.

- Lee, I. (2019). Equalism: Paradise Regained. In *The Transhumanism Handbook* s. 849-863. Cham: Springer International Publishing.
- Mazocco, R. (2019). *Transhumanism, Engineering the Human Condition*. S.73-75 Springer Praxis Books.
- Miah, A. (2007). Posthumanism: a critical history. *Medical enhancements and posthumanity*, 1, 28.
- More, M. (2011). True Transhumanism: A reply to Don Idhe. *H+/-: Transhumanism and its Critics*, 136-146.
- Porter, A. (2017). Bioethics and transhumanism. *Journal of Medicine and Philosophy*, 42(3), 237-260.
- Sharma, V. (2019). Transhumanism is the idea of man merging with technology. In *The transhumanism handbook* s. 667-673. Cham: Springer International Publishing.
- Stolyarov, G. (2019). The United States transhumanist party and the politics of abundance. In *The transhumanism handbook* s. 89-149. Cham: Springer International Publishing.
- Tirosh-Samuelson, H. (2011). Engaging transhumanism. *H+/-: Transhumanism and its Critics*, Edited by Gregory R. Hansell and William Grassie Philadelphia, Metanexus Institute s.19-54.
- Verdoux, P. (2009). Transhumanism, progress and the future. *Journal of evolution and technology*, 20(2), 49-69.
- Wallace, J. (2010). Literature and posthumanism. *Literature Compass*, 7(8), 692-701.
- Wennerscheid, S. (2019). Not in the image of humans: Robots as humans' other in contemporary science fiction film, literature and art. In *The transhumanism handbook*. s.557-571. Cham: Springer International Publishing.

